

Sygn. akt IV KK 22/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **A. F.**

skazanego z art. 209 § 1 i 1a k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 2 marca 2022 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w K.

z dnia 11 maja 2021 r., sygn. akt III K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K., wyrokiem nakazowym z dnia 11 maja 2021 r., sygn. akt III K (...), uznał A. F. za winnego tego, że od dnia 7 lipca 2019 r. do dnia 14 stycznia 2020 r. w K. uchylał się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniego syna O. F., określonego co do wysokości na kwotę 300 zł miesięcznie wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 16

października 2012 r. sygn. akt XVIII RC (...), poprzez niepłacenie alimentów, przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, narażając przy tym O. F. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, to jest przestępstwa z art. 209 § 1 i 1a k.k. i za to skazał go na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Sąd zobowiązał ponadto oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łżenia na utrzymanie małoletniego syna O. F. i zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 60 zł. tytułem wydatków, w pozostałym zakresie zwalniając go od zapłaty kosztów sądowych.

Wyrok powyższy uprawomocnił się w dniu 24 czerwca 2021 r. wobec braku sprzeciwu uprawnionych stron.

Prokurator Generalny wniósł kasację od tego orzeczenia, zaskarżając je w całości na korzyść A. F. i zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na wydaniu wobec oskarżonego w dniu 11 maja 2021 r. wyroku w postępowaniu nakazowym, mimo iż okoliczności popełnienia opisanego w akcie oskarżenia czynu z art. 209 § 1a k.k. oraz wina oskarżonego, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości w odniesieniu do czasu popełnienia przez oskarżonego czynu zabronionego, co w efekcie, z rażącym naruszeniem również art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k., doprowadziło do skazania A. F. za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., popełnione w okresie od 7 lipca 2019 r. do 14 stycznia 2020 r., podczas gdy za ten sam występki na szkodę tego samego pokrzywdzonego, popełniony w okresie od 28 sierpnia 2019 r. do 23 września 2020 r., oskarżony został już uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w K. z dnia 16 marca 2021 r., sygn. akt IV K (...).

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, stąd jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Postępowanie nakazowe jest szczególną instytucją prawa procesowego, przewidzianą do stosowania w najbardziej oczywistych przypadkach, gdy materiał dowodowy nie nasuwa żadnych wątpliwości co do winy osoby oskarżonej i okoliczności popełnienia przez nią zarzucanego czynu, którego waga nie jest znaczna. Zgodnie z art. 500 § 1 i 3 k.p.k. możliwość wydania wyroku w tym trybie aktualizuje się, gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. Brak tych wątpliwości oznacza, że nie ma ich zarówno odnośnie do sprawstwa danego czynu i winy oskarżonego, ale też wypełnienia wszystkich znamion tego czynu wymienionych w przepisach prawa karnego materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2021 r., V KK 374/20). Jedną z okoliczności strony przedmiotowej, która nie może podlegać najmniejszym wątpliwościom w tym trybie procedowania, są granice temporalne czynu. Lektura akt sprawy wskazuje, że w niniejszym postępowaniu zostały one ustalone błędnie, biorąc pod uwagę fakt, iż A. F. został już prawomocnie skazany za tożsamy czyn na szkodę tego samego uprawnionego, popełniony w bardzo zbliżonych ramach czasowych, tj. w okresie od 28 sierpnia 2019 r. do 23 września 2020 r. – wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w K. z dnia 16 marca 2021 r., sygn. akt IV K (...). Tym samym, w chwili orzekania istniały wątpliwości co do prawidłowości przypisania oskarżonemu całego, przyjętego w akcie oskarżenia, czasu niealimentacji.

Z zestawienia okresów występków niealimentacji przypisanych A. F. na mocy orzeczeń Sądu Rejonowego w K. sygn. akt IV K (...), oraz Sądu Rejonowego w K., sygn. akt III K (...), wynika, że zaskarżony kasacją wyrok nakazowy ustalił czas popełnienia przez oskarżonego występu z art. 209 § 1a k.k. w sposób w zdecydowanej części pokrywający się z uprzednim prawomocnym skazaniem w czasie od 28 sierpnia 2019 r. do 14 stycznia 2020 r., nieznacznie wykraczając poza ten okres – poprzez objęcie nadto czasu od 7 lipca 2019 r. do 27 sierpnia 2019 r. Bezspornie zatem Sąd Rejonowy w K., wydając zaskarżony wyrok, dopuścił się rażącej obrazy art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k., nakazującego precyzyjne określenie czasu popełnienia przestępstwa. W rezultacie, A. F. został dwukrotnie pociągnięty do

odpowiedzialności za uchybienie obowiązкови alimentacyjnemu na rzecz syna Oskara w okresie od dnia 28 sierpnia 2019 r. do 14 stycznia 2020 r.

Sąd *meriti*, wydając zaskarżone orzeczenie w dniu 11 maja 2021 r., posiłkował się informacjami z Krajowego Rejestru Karnego, aktualnymi na dzień 10 marca 2021 r. (k. 106). Dane te okazały się jednak nie odzwierciedlać rzeczywistości w dniu orzekania, co zostałyby wychwycone, gdyby jeszcze przed wydaniem wyroku poddano je ponownej weryfikacji. Było to tym bardziej wskazane, że przy rozpoznawaniu spraw dotyczących niealimentacji prawidłowe zebranie danych o karalności ma szczególnie istotne znaczenie z punktu widzenia określenia czasu trwania tych występów. Sąd Rejonowy powinien więc być poczynić ustalenia odnośnie do całej i możliwie najbardziej aktualnej sytuacji prawnej oskarżonego, ukształtowanej wszystkimi wydanymi wobec niego wyrokami. Dodatkowo przemawiał za tym fakt, że Sąd I instancji uprzednio przekazał Sądowi Rejonowemu w K. sprawę przeciwko A. F. o czyn z art. 209 § 1 i § 1a k.k., uznając się niewłaściwym miejscowo. Postępowanie w tej właśnie sprawie, prowadzone pod sygn. akt IV K (...), zostało zakończone wspomnianym wyżej wyrokiem nakazowym z dnia 16 marca 2021 r.

W świetle powyższych rozważań, uznawszy, że Sąd Rejonowy w K. wadliwie ustalił czas czynu przypisanego A. F. zaskarżonym wyrokiem, należało ten wyrok uchylić i przekazać sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W ponownym postępowaniu Sąd ten ustali kwestię możliwości pociągnięcia oskarżonego do odpowiedzialności za przestępstwo niealimentacji na rzecz syna O., ustalając rzeczywisty okres uchylania się zobowiązanego od obowiązku alimentacyjnego, po uwzględnieniu treści zapadłych dotąd przeciwko niemu orzeczeń.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.